

Liz Castro: «El concepte americà de 'jo puc fer-ho', vosaltres el teniu en grup»

La nova responsable d'Internacional de l'ANC considera "clau que els governs de fora tinguin la màxima informació" | "Estava intentant ajudar", explica sobre la seva arribada a l'entitat

L'escriptora nord-americana Liz Castro, el rostre de l'ANC a l'exterior. Foto: Adrià Costa.

L'Assemblea Nacional Catalana (ANC) ha situat al capdavant de la seva comissió d'Internacional a la nord-americana Liz Castro. De fet, va ser la candidata més votada a les eleccions per al secretariat nacional. Tot plegat, una situació que veu i viu com "una oportunitat", en tant que assegura que "durant molt de temps" ha estat intentant explicar Catalunya als seus amics, i ara té l'oportunitat d'explicar Catalunya al món.

Castro lloa el caràcter comunitari català, recalcant que "els catalans heu estat amb un govern en contra durant molt de temps, i heu hagut de trobar les vostres formes de fer", i establint un cert paral·lelisme entre l'actual procés d'independència i el nord-americà. Però puntualitza: "Vosaltres no sabeu què podeu fer, perquè no teniu el mite que ho podeu fer tot."

Quant a les seves responsabilitats al capdavant de l'àrea internacional de l'ANC, recalca que el país necessita aliats arreu: "Necessiten conèixer-nos per poder reconèixer-nos. I també és molt important parlar amb les persones que faran aquest reconeixement."

- El viatge d'Artur Mas als EUA va ser un fracàs mediàtic?

- No sé si tenia com a objectiu ser molt mediàtic. Si jo anés als EUA com va fer Mas, hi aniria discretament. Seria un fracàs mediàtic si ell hagués anat allà i hagués intentat anar massa endavant, i que li diguessin que no. Però no és el que va passar. Em va semblar correcte.

- Bloomberg i Forbes el van deixar força malament...

- No ho sé.

- L'independentisme té problemes per aparèixer en positiu als grans mitjans de comunicació?

- No! Hem fet grans passos endavant! Hem sortit més als mitjans internacionals aquests últims dos anys i mig que no pas abans! Ho sé directament, perquè des del 1986-87 que busco notícies sobre Catalunya... i no sortia mai res! Ho estem fent molt bé, i l'ANC hi ha tingut un paper important. Totes les assemblees exteriors tenen un cap de premsa per parlar amb els mitjans dels seus països directament... S'ha avançat molt, hi ha hagut molts articles en positiu sobre el procés, sobre les manifestacions, sobre la democràcia...

- L'estructura de l'ANC a l'exterior és totalment horitzontal.

- És la força que té.

- Com es relaciona aquesta horitzontalitat exterior amb els seus respectius governs locals?

- Cadascú té les seves idees. Jo, als EUA, vaig decidir començar a traduir tuits. A Dinamarca van tenir la idea de contactar amb un diputat per fomentar el debat. I quan va començar a agafar forma, van parlar més amb la direcció de la comissió d'Internacional, amb d'altres actors del procés per tenir diversos suports...

- Hi ha d'haver un moment en què s'estructuri una estratègia exterior comuna?

- És que això no és l'única cosa que passa. Hi ha la comissió d'Internacional que té una sèrie d'estratègies i projectes, i que intentem trobar gent a les assemblees exteriors per dur-les a

terme. A vegades és molt líquid, les peticions van en les dues direccions. Tots nosaltres també som voluntaris. Jo, per exemple, vull fer una nova web d'Exteriors, posant-la al dia, una web que va començar a fora, de tres voluntaris que van decidir posar-la en marxa... Tot és d'anada i tornada.

- A la comissió d'Internacional hi ha alguna estratègia per establir relacions formals amb els consolats que hi ha a Barcelona i les ambaixades que hi ha a Madrid?

- Prefereixo no parlar-ne. Aquestes coses es fan discretament.

- Societat Civil Catalana sí que ho fa.

- Doncs crec que és una feina important.

- Hi haurà un moment en què l'Estat català necessitarà el reconeixement internacional.

- És clau. Necessiten conèixer-nos per poder reconèixer-nos. I també és molt important parlar amb les persones que faran aquest reconeixement, no ho nego. Però això és feina nostra o de Presidència? O del Diplocat? Hi ha d'altres organitzacions que hi estan treballant.

- Les assemblees a l'exterior es plantegen establir relacions polítiques?

- Ja s'ha vist que sí, com demostra Dinamarca.

- Així, doncs, difusió i contactes polítics són les dues àrees prioritàries de l'ANC a l'exterior?

- I el foment del vot exterior. És molt important. Hi ha 200.000 catalans residents a l'estranger, és moltíssima gent, i el procés per votar és bastant rebuscat. Hi posem bastanta energia, perquè això és Sabadell i Terrassa!

- Per tant, la relació amb els governs exteriors, o buscar contactes amb polítics d'arreu, queda més en segon terme?

- És molt important fer contactes amb els polítics de fora. Com a societat civil volem fer sentir la nostra veu, tant als polítics d'aquí com als de fora, a la gent d'aquí i a la de fora. Evidentment és important que els governs de fora tinguin la informació més actualitzada possible sobre la nostra situació.

- El món és molt gran. Quines són les àrees prioritàries d'actuació de l'ANC?

- Europa. Perquè la UE és fonamental per a la gent d'aquí, per als negocis, per al lliure moviment... I no crec que hi hagi cap problema, amb la UE.

- I els EUA?

- M'estimo molt el meu país, però estic bastant segura que els EUA no diran mai res fins el dia més u.

- I què diran llavors?

- No puc parlar pel govern, però crec que els EUA respecten els processos democràtics. El meu pare, súper-conservador, respecta molt el procés català perquè diu que només voleu la vostra llibertat. I ho entén perfectament. És com una cosa que aprenem molt de petits, que pots fer el que vulguis, que has de poder expressar el que et sembli... Ho tenim molt interioritzat. Ara, què dirà el govern...

- Com a ciutadana nord-americana, quina administració veu més factible que reconegui un hipotètic Estat català: l'actual administració Obama o la que pugui venir el 2016?

- No hi ha gaire diferència. Els conservadors tendeixen més a això que deia del meu pare: la llibertat personal, poder expressar-se, la lluita per la independència... Ara, els demòcrates... també. No hi ha gaire diferència. Filosòficament parlant, vénen de dues àrees molt diferents, però la cosa és molt americana. Ara bé, el pronunciament no vindrà de la filosofia, sinó d'interessos.

- Encara com a nord-americana, que pot passar comptes amb el seu polític de tu a tu: com valora la classe política catalana?

- No ho entenc. Ho trobo molt estrany. I el que en diuen la disciplina de vot? Al·lucinant! Perquè clar, per què tens 32 persones al Parlament? Que n'hi vagi un i voti proporcionalment... Evidentment, hi ha persones al Congrés nord-americà que posen els diputats en línia, però el

diputat té autonomia per decidir què vota. No faran fora a ningú del Partit Demòcrata per votar una cosa contrària a Obama! La gent de la seva circumscripció és la seva gent, i els ha de defensar! I els ha de respondre directament! Jo he escrit cartes al meu polític, la gent ho fa, no és folklòric. I t'atenen, i et donen respostes. I si tothom els truca alhora, això té un efecte. En canvi, aquí, tot és molt poc transparent, sembla que la gent ho tingui molt difícil per arribar als polítics.

- Veu la classe política catalana preparada per passar comptes directament amb els seus votants? O s'hauria de tendir a millorar en el marc d'aquest procés?

- M'agradaria molt que hi hagués aquesta representació més o menys directa. Que els polítics hagin de respondre a la gent que representen, i que hagin d'escollar-los. I que no és només una cosa unidireccional, que el polític ve i fa un discurs i el votes, sinó que també escolti i mantingui reunions amb la gent, que incorpori les seves idees... Això és més democràtic que no pas les llistes aquestes tancades... Com treus fora una persona si l'espia? És impossible! Si un polític és corrupte, o és ruc, la gent hauria de poder no votar-lo! Tenim el dret a decidir.

- Catalunya està vivint un procés liderat per una classe política que, potser, pot desembocar en què aquesta mateixa classe política salti pels aires?

- El procés l'estem fent tots. Tinc l'esperança que tots podrem tenir una certa influència en com acabarà sent la República catalana. No vull que ho decideixin els que estan al poder ara mateix. És part de la part divertida, poder decidir com volem ser

- Hem tocat molts temes. Tan sols una última pregunta: què hi fa una dona com vostè en un lloc com aquest?

- [Riu] No ho sé. Visc. La vida em va donant oportunitats, una mica a l'atzar: vaig estudiar català perquè s'oferia. Vaig fer la universitat a Filadèlfia, i després vaig decidir a anar a viure amb el meu pare a Califòrnia, perquè no havia viscut amb ell des de feia molts anys. I aquell any, a la Universitat de Califòrnia, a Berkeley, oferien català. I vaig dir 'ok'. Em faltaven classes i aquell semestre vaig fer castellà a les 10, català a les 11 i francès a les 12. No anava buscant una classe de català: senzillament, hi era. Vaig venir aquí a viure-hi dos mesos, vaig trobar una feina i m'hi vaig quedar. Però per casualitat! No em pensava venir aquí i viure-hi sis anys! Vaig anar a parlar amb un amic d'un amic a l'Institut Nord-americà, i m'hi vaig trobar un cartell que deia: 'Si ets nadiu d'anglès i coneixes Macintosh, tenim una feina per a tu.' Però és que aquella oferta la vaig trobar

perquè em vaig perdre per l'edifici! I ara, això de l'ANC... ho he estat fent durant molt de temps, intentant explicar Catalunya als meus amics, amb els meus llibres... Però no pensava tenir-hi cap càrrec! De cap manera! Jo estava intentant ajudar, m'han votat i és una oportunitat que no pots rebutjar tan fàcilment!

- És una trajectòria realment curiosa.

- Has d'aprofitar les oportunitats que tens al davant. I m'estaré aquí per sempre més? De moment, sí. Però, fa deu anys, quan just havíem canviat de casa a Massachusetts, i en teníem una amb vaques i ovelles i gallines... llavors hagués dit el mateix. La vida és per viure-la, per treure-li tot el suc, passar-t'ho bé, aprendre moltes coses!

- La mobilitat és una de les grans diferències entre els EUA i Europa.

- Cert. I no només la mobilitat. És una cosa que sempre em costa, aquí: us trobo més conservadors, en aquest sentit. "Hi ha una manera de fer les coses", sempre hi ha algú que diu. Jo no haig de seguir les regles, perquè sóc americana! Tinc la sort que no hi ha cap tieta que em digui això o allò... Però és que els americans, el que tenim és aquesta idea que podem fer tot el que ens doni la gana. I vosaltres no sabeu què podeu fer, perquè no teniu el mite que ho podeu fer tot. I dieu: "Oh, anar als Estats Units! I com m'ho faré per tenir el visat, tenir una feina...?" Jo tampoc no ho sabia!

- El procés català té un punt de similitud amb el procés d'independència americà? La revolta del te, l'empoderament dels ciutadans...

- Qualsevol moviment per la independència té aquest punt en comú de poder decidir el teu propi futur. Els americans tenien Anglaterra lluny, que tenia d'altres prioritats. Com el govern espanyol amb Catalunya, sí. Hi havia un distanciament... amb l'ajut de l'oceà, evidentment! I vèiem que la nostra situació era diferent, i que ells no ens entenien. I no veien què funcionava per als americans, i els americans vam decidir que faríem les coses a la nostra manera. Això sí que és molt semblant.

- Tot Amèrica del Sud s'ha independitzat d'Espanya i no hi ha hagut aquesta concepció popular que poden ser amos dels seus destins, sinó que unes elits determinades han controlat els nous països...

- Els catalans heu estat amb un govern en contra durant molt de temps, i heu hagut de trobar les vostres formes de fer. Heu hagut de ser emprenedors, i molts ho sou. Perquè no podíeu ser part del govern, i teniu aquest esperit d'associacionisme, de fer xarxa, d'alternatives, de fer la cosa a la vostra manera, i no a la del govern de Madrid. I ara, aquest teixit alternatiu és molt important en aquest procés, perquè tothom està connectat. És una mica el mateix que el sentit americà de "jo puc fer-ho", excepte que vosaltres ho feu en grup, en comunitat. És una de les coses que m'agraden molt d'aquí. És molt important aquest sentit comunitari d'anar tots junts, de fer pinya... Un expressió que nosaltres no tenim, de fet.

Liz Castro, al barri de Gràcia de Barcelona. Foto: Adrià Costa